

PREUS DE SUSCRIPCIO

Mallorca un trimestre	1.20	Ptas.
Provi cles un any	6.00	>
Estranjé un any	9.00	>
Número corrent	10	cts.

Direcció i Redacció: Bolseria 17. pral.
Buzón de Palma: Kiosco de Cort.
Id. Sta. Catalina: Kiosco P. Navegació.
Seu subscripcions se pagan per adelantat.

Palma de Mallorca 3 de Novembre 1922

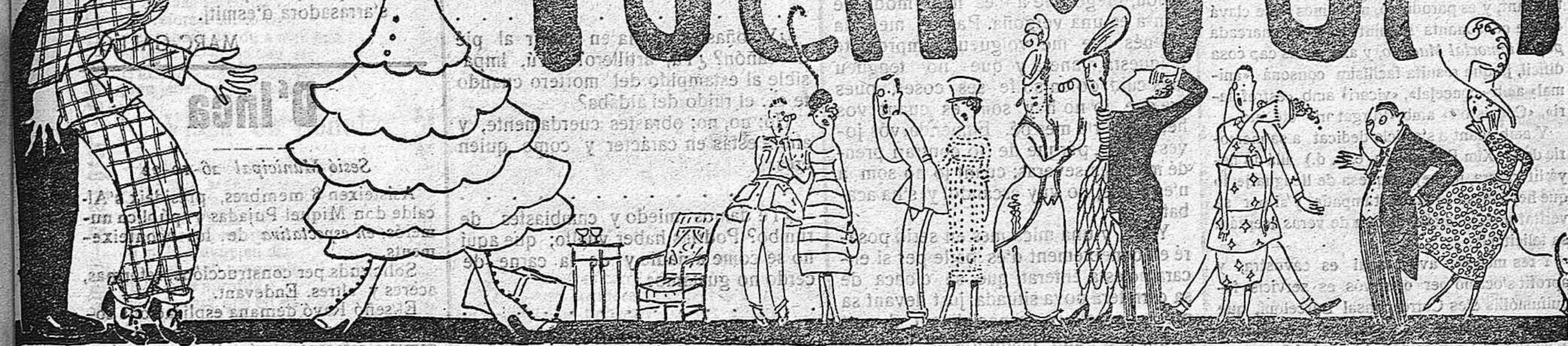
Directó: ES MASCLE ROS

Anuncis a n'es "Foch y Fum."

(Per setmanas y amb variació)

Plans entora. presa e vers	1.20
Id. mitja	0.60
Id. quarta part	0.30
Versos de 10 retxes	0.15
Id. 5 retxes	0.075
Id. 3 retxes	0.045
mb pros. CINCH CTS. per p. randa.	

FOCH-Y-FUM

ANY V Setmanari humorístich, bilingüe y pregoné de sa veritat Num. 201

Tenorio actual, local, Consistorial

ACTO 4.

ESCENA III

D. JUAN TENORIO (El Ayuntamiento de Palma.)
DOÑA INÉS (La Ciudad de Palma.)

Tenorio:—Cálmate, pues, vida mía; reposa aquí y un momento. escucha al Ayuntamiento que para hablarte me envía.

¡Ah! No es cierto ángel de amor que te di un Cuerpo de Urbanos tan gallardos y gitanos como el diablo tentador?

¡Oh! Palma de mis amores vé cuánto me he distinguido y yí han desaparecido aquellas aguas menores de humanos irrigadores que hacían tan mal olor y que causaban pavor al mas infhumanitario.

Donde había un urinario no hay plantada hoy una flor?

Muévete, y dando un paseo, haz una visita grata a la limpia escalinata que nos conduce a la Seo, verás que yo no me meo, ni yo, ni otro mallorquin en tan frondoso jardín que para mí es un sagrario... Donde hubo un urinario no hay plantado hoy un jardín?

¿No es cierto que yo recojo y lo aprisiono en mis redes al que ensucia las paredes dándole vuelta al cerrojo? La Sanidad es mi antojo por ser a mi Palma fiel, y desgraciado de aquel que se demuestre ordinario... Donde viste un urinario no hay plantado hoy un clavel?

Toda aquella suciedad que el respirar te impedía y tan malamente olía si el intruso iba arrancat, no se vé ya en la Ciudad porque a la luz de un farol

ningún súbdito español cambia el agua al canario... Donde estaba el urinario no hay plantado un girasol?

¡Oh! Si bellísima Inés. Aunque permanezcas muda, a mí no me cabe duda que a todo esto, tu lo ves, contempla tus plantas, pues Palma Noble y Muy Leal cuanto puede el concejal que imponiéndose un Calvario, transforma el sucio urinario en bellísimo rosal.

D. Inés.—¡Callad, por Dios, oh! D. Juan porque no puedo aguantar mas tiempo sin reventar tal cual las cosas están. Ved la calle de Herrería con su trayecto tranviario; no es aquello un urinario pero sí una porquería. La calle de San Miguel donde vive un millonario; no es aquello un urinario si un retrete sin papel. La calle del Sindicato pócilga de aniversario; no es aquello un urinario si un water-closet barato. La Plaza de Mercadal con agua infecta a diario; no es aquello un urinario, aquello es... un orinal.

Si por el Ensanche vais está el piso tan cochino, que de barro hasta el pepino os juro que os embarráis. ¡Ah! D. Juan! Quien cual vos osa feró bé, que entregui es trastos. ¿Y aquella Plaza de Abastos que es urinario o es rosa?

¡Sanitario sin rival! Si amais la higiene verdad, hoy mismo, desinfectad la Casa Consistorial. ¡Don Juan! Tu comes pechugas de gallina con gran calma, y están las calles de Palma que hey póren sembrá lletugas.

ES MASCLE ROS

Correspondencia entre en Pau y na Bel

Servici MELILLA-LORITO y vice-versa

Caridita Beto mia.

Al ver ca no contestavas creia quem despresias y pasava lagonia paro luego e resivido tu carta tan cariñosa i presto sirás miesposa porca ia i consaguido el permiso por veniro a Mallorca por casarme i la vendrás asperarme al Muelle. Jo no em retiro como los caqui radolan pues tengo el coro jitano, vendre en un aire plano de los que por laire volan. Muchos años Beto Pito por las Verchas te daseo porca bien seguro veio ca conservas el sofrito. Sin mas de particulares tabrasa el tui sarquento ca por sierto va calento i aspera ca tu lampares.

Pau Fasolo.—(Sarquento de Leguionarios, decorado con la creu de Santo Melquillo.)

Per sa copia: CAP VERJO

Portada: No tascrivi la otra setmana pasada porca teascrigo aoi, i la tui carta se antratuvió porca no ia via los sellos correspondientes. Contestame da seguida corriendo i con los correspondientes sellos No ten descuides.—Pau Fasolo.

Consultori

Noltros, que no quedám may enderrera y que estám sempre disposts a doná es máximo de benefici a n'es lectors, en vista de que algúns suscriptos sa queixen perque «El Día» ha ubert un «Consultori» que contesta a ses preguntas que li convé que li fassen, també n'obrim un, y contestarém a totes, tant si mos convé com si no mos convé, pues, con tal de que convenga a n'es peticionaris, ja mos convé a noltros que no som convencionales com es convencionalistes d'es convencionalisma que prenen per sa part que creuen mes convenient.

Dit «Consultori» será contestat per s'especialista, técnich, teórích, práctic, químic, físich, teosófich, astronómich, polítich, crítich,

cinematogràfich, corridolòjich, científich, teolòjich, ideolòjich, sociolòjich, étich, poétich, històrich, iadriolòjich, casadolòjich, divorciolòjich, metereolòjich, artísticolòjich, estatolòjich, diurnolòjich, tardolòjich, noctambulòjich y foquifumòfil MASCLE ROS.

Ale idó, preguntáu tot lo que necesiteu sobre, en sa seguridad que seréu prontament contestats, y fins la setmana qui vé si no heyá res de 9.

SA DIRECCIÓ DE FOCH Y FUM

Complets de "Foch y Fum"

«FOCH Y FUM»

Música de «Ay balance, balance»

S'altre día una criada que lletjia es FOCH Y FUM p'es señó va essé enjegada mal viatge es beatum. Però aquest señó beato que fa tant s'escrupulos amb famellas pásas el rato ¡Si l'afina Es Mascle Ros!

Ay FOCH Y FUM FOCH Y FUM FOCH Y FUM que molt m'agrada que no heyá res a n'el Mon com una foquifumada...

Avuy m'han dit que a un urbano el trobaren amagat que fent sa cara d'hermano volia botá es sembrat y estant dins una esqueleta sa diu que estava empenat d'enseñá a una nineta ses lliçons d'urbanidad.

Ay FOCH Y FUM FOCH Y FUM etc. etc. Es Mascle Ros

Couplet per la setmana qui vé: ¡POBRE VIUDA! Música de «La Modistilla»

Una postal catalana

Sr. D. Jorge Martí Rosselló (a) Mascle Ros. Muy señor nuestro: Esta sirve para manifestarle nuestra satisfacción por lo bien que ha escrito V. los artículos «Tenorio foquifumófilo» y «Uno se va... otro queda» del número 200 del semanario de su digna dirección,

Reciba la enhorabuena de tres admiradores manacorrens ebanistas que viven en Barcelona.

D. M.-S. P.-A. G.

Contestació: Ja sabem que heu heurà qui mos censurà la publicació d'aquestes retxes opinant que heu feim per posarmós monios, però no heya tal, les insertam per poré contestà a n'es firmants encara que personalment no los coneguem ni figurin a sa llista de subscriptos. Y los deim:

Molt heu etsajerat s'eloji. Amb quant a n'es «Tenorio» sols a s'immortal ZORRILLA perteneix s'eloji que a mi ma dedicau, ja que ell va essé qui construhí es monument poètic que mos serveix a n'es parodiadós per clavar-li un argument d'actualidad mes o menos interessant, y es parodiadó, no fa mes que clavá quatre consonants seguint sa ruta marcada por el immortal Maestro, y axó no es cap cosa difícil, ja que resulta facilisim consoná «animal» amb «concejal», «vicari» amb «estrefolari», «Consistori» amb «Purgatori» etc. etc.

Y amb quant a s'article dedicat a sa memoria de D. Xim Pascual, (q. e. p. d.) allà no heya literatura, no heya riquesa de llenguatge, lo que heya es sa veritat estampada y si per sa veritat mos felicitau, de bon de veras acceptam sa felicitació.

Y res mes per avuy, aquí es cavastra, y aprofit s'ocasió per oferirvos es servicis foquifumóils d'es Corresponsal Barceloni, que es don J. Caldés y te sa sucursal foquifumera a sa Ronda Universidad 14 pral-1.ª, per si teniu gust d'engrossá sa llista de subscriptos que per cert ja es numerosa, y com mes serán milló. (Axó huele a propaganda eh?)

Som es de sempre y com sempre.

Masclé Ros

Los inseperables

El espectro de la Muerte hace horribles estragos, cual huracán que todo lo arrasa, que nada perdona.

¡Cuántos troncos ideológicos háse llevado consigo el mortífero vendaval en un muy corto lapsus de tiempo!

No parece sino que venimos obligados a lamentar diariamente una crónica negra. ¡Fatalidad!

Ayer bajó a la tumba el libertario don Luis Martí; hoy baja al sepulcro el veterano don Jerónimo Pou.

No parece sino que Martí era inseperable de Pou o vice-versa. Ambos corrieron juntos etapas de glorioso recuerdo para los que en balde hemos soñado la anhelada libertad, para los que, cual ellos, hemos dirigido nuestros dardos a la impasible roca, a esa roca que, si bien se ha colocado ella misma al borde de un abismo mucho más peligroso que los dardos republicanos, no obstante, apuntalada por los cárcomidos maderos del caciquismo, clericalismo y convencionalismo, conservase ahí, en la cumbre, desde donde ve morir hombres, más no ideas, único patrimonio de los herederos del Ideal.

Pou y Martí, han desaparecido de entre nosotros. Su recuerdo es inmortal. No, no muere.

¿A que reseñar sus biografías? Les conocemos cual eran y no cual nos los pintan quienes toda su atención fijaron en la Sociedad, malogrando así el sagrado Ideal que, reza muy distinto del postrer momento. Pero....

Dormid héroes. Dormid y no deserteis para no sonrojaros ante un convencionalismo, ya que vosotros de nada sois culpables.

Descansad, reposaos de vuestro cansancio y, el día, no lejano quizá, en que se oigan confundidos los vibrantes acordes de «La Marsellesa» con el arrabato de las campanas, aquel día nos acordaremos que sois republicanos, aquel día os declararemos Apóstoles de la Libertad, aquel día cosecharemos el fruto por vosotros sembrado, aquel día, sí, aquel día vuestras cenizas brotarán.

JORGÉ MARTÍ ROSSELLÓ

D' Artá

Estimats jermans en Jesucrist: Está ben vist que jo no puch faltá d'es poble. Tot es temps que ets artanés han tengut s'immortal gloria de tenimé entre ells ha reinat sempre s'orde mes complet per tot arreu y Artá era un modelo de bona educació. Avuy que tots ets habitants d'aquest hipócrita poble saben que jo casi tots es dies som fora terme, han pres a lo vist sa justícia per ses seuzas mans y no heya freno. Disapte pasat hasta sa fe necessari fe un prego prohibint es cantá p'es carrés y fe renou, prego que a n'es meu modo de pensá es una vergoña. Pareix mentida artanés que me voigueu compromete d'aquesta manera y que no tengueu mes cuidado en so fe ses coses, pues are que jo no heu som es quant vos heu de portá mes bé. Enmendarvos joves d'Artá, perque de lo contrari prendé mesures severas; quant jo no som a n'es poble, no vuy escandol y s'ha acabat.

Y are, y una mica mes en serio posaré en coneixement d'es batle per si encara no está enterat, que se cloaca de sa carretera nova situada just devant sa plasa, despedeix, especialment durant s'anit, una pudó insoportable y crech que sa fa ben necessari estudiá de non vé aquesta mala oló. Sa salud pública señó batle, es una cosa molt important y es precis fe tot lo posible per evitá molestias a n'es vecindari y sobre tot si se tracta de coses que poren ocasió n' enfermedades. Esperám pues señó batle que vos preocupareu per arretglá aquest asunto y que heu posareu remey! Si heu feis, vos darém les gracies!

També un individu me va denunciá que divenres passat a les dues y mitja d'es capvespre, una señoreta de c'an Zaforteza sa sentí malalta y dins es poble no se trobá cap metje ni cap potecari. Un era a cercá esclatachans, s'atre a vetlá un coní y d'aquesta manera sa malalta se trobá privada de sa corresponsent assistenci medica-farmacéutica. Francament, jo no tenech res que dir de metjes ni d'es potecaris d'es poble, pues sempre que he sollicitat es seus ser icis han acudit rapidament com uns «caballeros a veure es malalt, pero si lo que me digueren es veritat, crech que convendria combiná ses coses de modo y forma que sempre heu hagués (s'entén de día) un metje y un potecari aprontats per acudí a calsevol cas grave que de repente se pugui presentá, perque lo contrari a n'es pareixa sols es propi de pobles atrassats. Arreglau pues aquest asunto metjes y potecaris y heu feis axí creisme que es poble vos alabarà.

Y per acabá consignaré que a n'es teatro d'es Centro Liberal han comensat ja es ballets y altre repertori, cosa que veim en molt bon gust. Endevant bergantells d'Artá que es porvenir es vostro; devertiuvós y en lo que vos pugui servi contau sempre en s'entustasta

VEN Y VEN

¡S'unió d'es liberals!

En qu'es fasen gestions per tot arreu, s'unió d'es liberals no la voreu. Uní la Forca en cas Francés se ferá... si heu vol es Marqués.

¿Cas Francés en la Forca ferán s'unió? Mesclá algo amb oli es per demés re-manaró.

Si es ganosos aquesta unió han d'esperá tenen molt de temps de dejuná.

Y si es justiciés han d'esperá aquesta (unió)

Tenen molts d'anys de Mataró.

Mentres es liberals no aclaresquen (aquest lio)

fendrán en Mataró y ademés ell... fio.

Mata Pasol

Lluchmajó 27 Octubre 1922.

DE IBIZA

Chispazos...

Aquella noche, ¡oh don Juan!, no supistes estar ni cumplir en tu puesto. Ni lo has sabido, ni lo sabrás jamás. Otro, cualquiera habrían tenido que pasar por sobre su cadáver. Tú diste entrada al tumulto porque el pánico chorreándote ombligo abajo, pudo más que tu deber.

Nunca se conoció el pundonor en aquella Casa. Llegaste tú... y conseguiste borrar fñestos recuerdos con tu conducta peor.

¿Y soñastes un día en morir al pié del cañón? ¿Tú, artillero? ¿Tú, impasible al estampido del mortero cuando te... el ruido del aldaba?

No; no, no; obrastes cuerdatamente, y ahora estás en carácter y como quien eres.

¿Te damos miedo y cambiastes de rumbo? Podrías haber vuelto; que aquí no se come a nadie y de la carne de cerdo no gustamos.

Primero te tomé por loco, luego por vendido y ahora heme convencido de que eres un simple pocalacha.

Si alguna duda cupiese de tu cobardía, bien la proclama tu elocuente silencio.

¿Porqué te ensañaste? ¿Porqué te creías hundido. ¿Porqué te callas? ¿Porqué va a salir.

PEP DE SA TORRE

Urgent—28—IX—1922

Arraps y buietadas

:: Sesió épica e histórica ::

No puch deixarar per sa setmana qui vé Hey de di algo y aquí vá:

Ahir sa selebrava sesió municipal y va acabá poc menus que com es rosari de la aurora.

S'Alcalde axecá sa sesió y a n'es axecarse per anarse, es jefe de sa mayoría verguista li axecá per poc es nasus dixansi a la funerala.

Alló va essé un escandol. Ets concejals afe-rats a n'es contentidies per separarlos; s'alcalde amb es nàs y orelles sangatant y un ull de vellud; es jefe de sa mayoría amb es jac tot romput; un concejal donant potadetas talmén com si fos un ninot d'es pim, pam, pum; paraulas tan gráficas com fill de p... y altres piropos. En fin: una brutó y una poca vergoña.

Espectacle mes edificant no sa coneix amb es anals de ses sessions municipals ivissenques.

De ses derivacions que pugui tení tot axó, ya hen parlaré, y, si heya cas, sirá gros, gros. (M'acaban de di que s'ha purtad a sa presó es concejal disident.)

Es Corresponsal

A ses Felanitxeres

(Música de «La Cruz de Guerra»)

Sa Ciutat tan callada are va remoguda per ella pasen coses que may havían pasat. Dispostes ses atlotes a no quedá a derrera de calsevol manera volen a un soldat.

Pues una de grassá que diu que un l'estima conte per caseua que el te tot xiflat però ell es un vivo que crech l'hey entima y de tante feyna es llegum gros te inflat.

Y ella diu he de casarmé ella diu he de casarmé amb un soldat que m'adora pues en vorém, sa seua arma sembla una ametralladora

H

Pes pasetj ses atlotes ben plenas de pinturas mostraven ses hechuras tantols per presumí. Sa música tocava es vent molt fort bufave y alguna que mostrave... lo que jo no vuy di,

Y aquesta mateixa qu'es creu qu'un l'estima tota satisfeta paupa es seu soldat quant es donan conta qu'el GALLO los mira li diu en gran pena mos tenen calats.

Y ella li diu per disculparsé ell li diu per disculparsé ma quedaré a Felanitx sols per que saps inflarmé. s'arrasadora d'esmitj.

MARC GALLO

D'Inca

Sesió Municipal 26-10-22

Asisteixen 8 membres, presideix s'Alcalde don Miquel Pujadas y públich números, en expectativa de los aconteixements.

Solicitudes per construccions, reformas, aceres y altres. Endevant.

El señó Rayó demana explicacions sobre es dictamen que puga haver donat sa comisió referent a n'es Sotorrani d'es Carré de Comer y mos trobám en que no sa pot donar dictamen definitiu fundantse en que precisa que un ténich dictamini per si o no te perill.

¿Avon anám a pará? Segons el señó Bisellach, es sotorrani de marras data de tiempos lejanos, lo cual es fals de tota falsedad.

¿Quin de los Inqueros no recorda que era s'altre día de pajés quant sa va construí, y precisament va durá setmanas ente as sa treta de escombros?

Antigament sa casa de referenci tenía es retrete fora lley dins sa pared d'es frontis y nada más, vengué sa política rastrera d'es favoritismo y tots o totes aquellas que feyan cosigoyas a n'es nostro Diputat tenían carta blanca.

Aprofitant es mangoneo de los intereses comunals per persona tan funesta per Inca, va coincidir poch mes poch manco en sa falta o desaparició d'aquella celebre ESTUFA.

¿Y a proposito? Sería posible sabessim noltros Inqueros si es ESTUFA qui mos ocupa ha sortida a llum?

¿No estaría dins lo posible que a les ho-res dormís encara el sueño de los justos?

Nostros Señós Concejals tenan sa paraula poguentmós tseure de dubtes interpelant a nostro Alcalde en sesió pública y axí sabriém el seu paradero; que de totes maneras sa tracta de una ESTUFA pagada per noltros.

¿Quien se atreve? Per avuy prou.

BARBÓ

Una súplica

Marc-Gallo: I vos suplicám que cada diumenje anéu a n'es cine y veureu ses jovenetes que fan. Aquesta funsió pasada que no heu vauré assistí ja varem senti a di de que un soldadet besava una atlota joveneta, carré d'es Campet habita d'estatura es ben petita y ella es algo moreneta.

Si sa torna sucsehí, una cosa conseqüent es FOCH Y FUM clá y llampant, es seu nom tendrà que di Axó dich vos que xerrau d'es poble sense manias y que hasta a ses policías vetj que branca los donau. Per lo tant no torneu di que los fasen bona cara pues porém veure desde are que ningú vos pot sufir y sa demostra ben bé amb sa funsió pasada sa prensa tota mudada estave a n'es Gallin.

Un que el coneixen

Oh es Palo Garau!

A un glop de PALO GARAU
tots es mallorquins invito.
Creisme que obri el apetito
y vos jur que si el provau,
ja may d'el mon el deixau,
es beguda superio
que ja no ni ha de milló
com francament compendreu.
A cualsevol café entréu
el trobau. Demanauló.

Casa de las Medias

—Viva Deu quina jentada
a OAN ENDOLZ sempre heya!
—Amb CALSES, ningú tendrá
ja may tanta enomanada,
es sa casa acreditada,
que reforsat tot to treu
y et canses de du a n'es peu
es jénnero. —Jo ja heu sé,
OASA DE LAS MEDIAS té
gran jénnero y petit preu.

Visca en Peña!

—Vaje un traje hermós Bernat!
—Hermós, según quien lo porte.
—¿Qui ta va vendré aquest corte?
—A n'en PENNA l'he comprat.
Un traje bó, reforsat,
lo milló d'avuy en dia,
heu ven amb economia.
Si ta vols aprofitá
visitel prest, que ell s'en vá
a corre la pajesia.

A n'es fadrinots

En BASSA de S'hort d'es Ca
fa sebre a n'es fadrinagos
d'aquells empesos, veyangos
de perpetuo festetja,
que si sa volen casa,
ell fa mobles de primera
y amb sos preus, ningú el supera
ja que no fa pagá el pato.
Feina lujosa y barato.
Quí va allá, li entre casera.

A cuerpo de Rey

—Per pegá bona panxada,
jo ta garaatis a tu
que sa FONDA DEL PERU
es de lo mes indicada,
es casa apartroquinada
perque te bons camarés,
bon servici de cuinés
y cuant ets a n'es pagá,
per un colosal menjá
ta cobren ben pochis dobbés.

Un remey

Cuant es PLATON provareu
beguentne un pich per ensay
o vos asegure que may,
may d'el mon el deixereu
y no vos na queixareu
ja que d'el tot distinguu
y tant d'hivern com d'estiu
res li supera a n'el mon.
Es qui heu sempre PLATON
te anys de vida y feliz viu.

En Tomeu Gay

Pinta autos, motocicletes,
camions, aeroplanos,
carretons y bicicletas.
Correu a ell palmesanos
que heu fa per pocas pessetes.

Estellicons

De Lluchmajó
—Heyá una famelleta a n'es carré d'es Con-
vent vahinat d'es Vall que pren es xigarro a
s'enamorat sols per aferrarse amb ell y a n'es
bergant li agrada donant sa casualidad que
sempre l'embolica per... ses lledrioles.
Es paupá es mala costúm
y alerta a n'es FOCH Y FUM.

Cas insolit y detestable.
Inqueros no badéu! Tenim entre noltros un
dependent (y Ciudadá per mes señas) es qui
después d'haversé omplir sa panxa y deixat
un mort a s'erta fonda Inquera, pregona luego
que no pagará es conta y que l'encalsin amb
un pa calent.

Tal procedi es inicuo y canallesco.
A noltros pajesos (o Ciudadans Inqueros,)
podrán dirnos tenui paciencia, pero NO PA-
GARE... IMIAUI!

Estám entesos, procurat indagá datos de
la seva vida. Palmesana, resulta que te una
fuya de servicis poch envidiable y que los de-
pendents coneixan prou.

Devant tal estat de coses li aconseyam re-
ctifiqi que de no feró axí, obrirém concurs y
parlarém clá.

A bons entenedós pocas paraulas.

Un interesat d'es 18 duros y m'ij

Radiograma de Muro

Colecció veyas carré Obispo Massandt dis-
cutint asunto enamorats diguent que ses fies
han despreciat tothom y han fet s'escala so-
cial amb fustés, conradós, farrerets, quedant
una deslumbrada p'es galons y es com...rdons
que du amagats un d'ells. Estich enterat que
tant de tria quedaran per vesti sants y opin
que deuen acceptá fusteret que heu va

amb molt bones intencions
y en que no duga galons
te lliquerós es garróns
es mascle y te bons... esperóns.

Enviaré nous details. Agencia Espia se-
creta.

De Solle

S'altre dia a n'es carré de Isabel II, heu ha-
gué un escándol fenomenal, de resultas d'una
impostura dita a cap per una jermaneta nos-
tra que está amb visperes de casarse amb un
futur marit que no es jermanet nostro.

Deixém s'apellidaje a una banda y posém
sa cultura a s'altre y may per may declarém
lladre a s'inocent, que, si be es ve que s'es-
candol obheia a un desempatx de bilis foqui,
fumófil, ja may havia de pagá es plats rom-
pents es que li tení es mocadó, persona de
tots coneguda y modelo d'intaxable conducta,
y, no s'ofenga es tintore per ses nostres afir-
macions, ja que no etsajerám, sino que feim
justicia.

Es mocadó era es seu
y heu sap el Mon y la Bolla.
Tots mos coneixém a Solle
y mos veurém devant Deu.

Som es que tu ta penses

De Ses Salinas de Santany

Es músichs jenetóns diuen que pören c. g.
esmitit de sa Plassa y s'hen amplen sa boca
diguent que tenen permis d'en Pau Porsella
el cual ha fet be donantlos permis
perque es músichs jenetóns
si no heu fan esmitit de Plassa,
amb lo grave que los passa
s'embrutarán es calsons.

Jo heu crech, sols es veure lo afinada que
va sa música d'es Tercio, a n'es jenetóns los
agara diarrea.

Y censurenés nostro Directó diguent que
es un malcriat... será perque no gruní.
¡Ale, vivo jenetóns
maem qui te mes... timbals.

Llamada
Es qui ha enviat s'article referent a n'es
flechazos d'en «Pomareli» que venga a con-
versá amb noltros si vol que l'hey publiquem.
Cas contrari, no el porém complaure.

Malalt vol salud

—Es metje m'ha ordenat
que si vuy curá es meu mal
he d'aná per S'Arenal.
—Trob que está molt acertat.
—Peró jo estich desmenjat.
—A n'es TERMINUS t'en vas
y allá en BERGA heu trobarás
que et dará grosses raccións
per uns escasos vellóns
y crumé, que engreixerás.

D'es carré de s'Ermítanet

A n'aquest carré heya un entresueló a n'el
cual habiten un mostruari de famallones mo-
delo de virtud si descontám una madre sol-
tera (sa mastresa) y emb cuant a ses altres,
sols les feim avinent que en veure passá al-
gún antich amich, no s'amaguin per pó que
no les vejín, ara sa mastresa, que prengui
totes ses mides que vulga a sa senora d'es
metje. Estám entesos?

Per final vos dich ninetes
de que en sortia n'es balco
no fasséu tantes bulletes,
que es forat d'es... rentedó
s'embossará... ¡oh pobretes!
Tench jo un desembossadó.

Detective Barbieri

De Génova

Per aquí tenim dues famellas pretensiosas
de sobra y una festetja un contrabandista y
s'altre un Terrenero. ¡Alerta a n'es cabayeti!
Per Calviá vos donarán informes.

Mirau si piken amunt que hasta les ven-
gueren a cercá amb un automóvil, y a n'es
teatro mos veim.

També en tenim un'altre que desde es te-
rrat envia llamps y trons (de monjetes) a n'es
que passen. Hagués conservat es que tenia y
are no li pasaria igual que a sa vahinada de
s'Estrany.

Si tu enjegas es bergants
quedarás per vesti sants.

Es pito d'es sereno

DE BINISALEM

Posám amb coneixement de tots es sociós
de sa Fabrica Vidal y Farré, que tots es que
constaven amb llista per pagá UN VELLO
cada un com a gratificació a n'es músichs
d'es dia de les Verjes, tots pagaren menos
tres catagiosos que son en Toni Socies, en
Jusep Maria y en Tomeu Pol al-legant que
no volen pagá perque no pogueren ballá
d'afarrat. ¡Que es de vé que s'auveyá mes ma-
gre es sa que fa ses feines dins sa ferrada!

L'any qui ve ferém veni sa música d'es Ret-
jiment y pagarán es VELLO que deuen y per
ballá les afarrerán una angüla.

Si anau amb tant mala pata,
en tornari l'any qui ve
a tots tres vos posaré
per nú a una corbata.

Toni Gallet

De Santany

En tenim uns cuants que están escomuni-
cats del Senó Can... n' es Carté, Bernat Be-
fieta, Galarí, es tres que tenen sa pell o están
apellats a n'es jutjat de Manacó, tots aquest
y altres hay ordenes dadas de que están fuera
de Ley, y la Ley es Ley.

D'es dia que va vení aquell cap-alla sin in-
dumentaria reglamentaria y va cantá quatre
salmos devant la justicia, aquests cuales, que
n'hi há que no son casados ni pören menjá
cap cuní de tot l'any, estan fuera de Ley y

fitxats como peligrosos. (Tot axé heu hem so-
miat...)

«No serán más peligrosos es qui cercaven
es dobbés d'ets altres per posá un negoci rui-
nós? ¿No son mas peligrosos es qui volen es-
clafá es poble, per chuparli sa sanch? ¿No es
mes perillós que el pueblo que sufre y paga
haje d'essé víctima d'es que sostén? Melilla-
Pícaro-Larache, Morell, Pere Pau, Tia Pons
y otros muchos, cantáu, cantáu vltros que
sabéu cosas. ¿El señó Sanchez Guerra no
tendria per Santany un gesto com aquell que
va tení per Barcelona?

Deu heu fasés y menjariem dátils.

La Ley es la Ley

No faltaba más.
En Pau dona corda
y trabaja en Tomás.
Copeo, Copeo
d'es quince mil duros
les han menilevats
per sortí d'apnos.
Turáu aquests áses
fora mes martiri
sino Sant Antoni
guañará un sirí.

La Comisión

De Campos

Gridám s'atenció d'es batle don Cosme
Maria Oliver, perque a sa primera junta parlí
de s'estricta cumpliment d'es pesadó, ja que
s'han donats repetits casos, de que, pesant
porchs, bous y altres, heu hagut una dife-
rencia de sa friolera d'una trentena de kilos y
per mes que digá es pesadó que «sa culpa era
d'un estellicó», noltros tenim pó que no fos
de qualca rebassa per rebassá lo que cuelga,
ja que per estellicóns, no heya com es d'es
FOCH Y FUM.

Com que estám enterats de que heya un
concejal que te 34 porchs per vendre, li acon-
seyám que esperi es relevo de s'actual pesadó
ja que si los hi pesa ell, segurament li durá
porchs grassos y treuran menos pes que es
magres.

Repetim a don Cosme Maria Oliver que
s'interesi per aquest asunto y si acás fa es
sort o es cego, l'hey dirém fort a s'oreya y
l'hey repetirém amb lletres mes grosses.

Pesant porchs avuy en dia
resulta una porqueria.

Un que los te faxucs

A un taverné

—No heya beguda mes fina
en tot Mallorca, mi amigo
com es grans licors d'en RIGO.
Si en vols, ves a SON SARDINA
jur que sa jent mallorquida
grossos, magres, prims y grans
y en fin, tots es palmesans
prefereixen cosa seua.
Creumé, si en vens a cateua
tendrás molts de parroquians.

Mobles bons

Es qui sa vulga casá
si va a Can NADAL FERRER
molt economisará es avoy y
y un bon parament tendrá
que no heu heurá qui el supér.

SOBRANT

Mos queda per la setmana qui vé, sa Se-
renata d'es Casinet de Sa Pobla, asuntos de
Manacó, de Muro, de Buje, de sa Garriga
d'es Coll d'en Rebassa, de Lluchmajó, de
Valldemosa y molts d'altres. Tot anirà.

RADIOGRAMA DE MANACÓ.—Presenciat
incorrecta procedi sert guardia municipal mos
fa pensá si Alcalde ha suspés garantias cons-
titucionals. De no rebre explicación próxima
setmana inserterém energética protesta a n'el
Señó Cabernadó directament.—Estació Revilla

BOLLETTÍ DE «FOCH Y FUM» NÚM. 8

y aquí els ha venguts a rebre
per contemplá aquest instant.

(Va entrant jent y amb gran silenci se re-
peteix per s'escena. Amb dona sa darrera
campanada, entre en Vergueta amb sa careta
posada y, sa dirijeix a sa taula d'es centro que
ha preparada en Gasparó, y se disposa a ocu-
pá una de ses dues cadires que heya devant
ella. Inmediatament entre en Maga-Cantóns y
sa dirijeix a s'altre cadira. Tothom los mirant
a ella dos.)

ESCENA XI

ALCALDE, COMANDANT VERGUE-
TA, MAGA-CANTÓNS, GASPARO,
LLANTIA, VALLANA, XIM, BO-
NAVENTURA, PAJESOS, CIU-
TADANS, DESFRESATS,
CURIOSOS, etc. etc.

(a Llantia señaland a Vergueta)

Vall.—Veurás aquell si ells dos venan
quin xasco que s'hen durá.
(a Vallana señaland en Maga-Cantóns)

TENORIO MALLORQUÍ: O NAZANES D'EN VERGUETA Y EN MAGA-CANTÓNS. ORIGINAL DE «ES MASCLE ROS.

Llan.—¡Aquell altre va o ocupá
sa cadira que ells dos tenen
Verg. (a Maga-Cantóns) Sa cadira está
(comprada
fe el fevó)
Mag. (a Vergueta)—Lo mateix dich
Fe el fevó, per un amich
tench jo aquesta altre pagada.
Verg.—Idó no aném de rahóns
y llevnmós sa careta.
Mag.—¿Amb tal cas sou en Vergueta?
Verg.—¿I vos ea Maga-Cantóns?
Mag.—Ja pot sé.
Verg.—Fora cansóns.

¿Vos fiau?

Mag.—No.

Verg.—Jo tampoch.

Mag.—Idó no fassém mes joch.

Verg.—Vergueta (Llevantse sa careta)

Mag.—Maga-Cantóns (id. id)

(A n'aquest moment Llantia y Vallana van
a saludarlós juntament amb sos altres menos
s'Alcalde y es Comandant.)

Llan.—¡Vergueta! (abrasantló)
Vall.—¡Maga-Cantóns! (id.)
Verg.—¿Com vos vá?
Mag.—¿Vltros aquí?
Vall.—Hem fet s'esfors de vení
per veure ses massións.
Mag.—Agrahim ferm noltros dos
tant de cariño y bondad.
Verg.—Maga-Cantóns. S'ha acabat.
Señores, arrambauvóe.

(Tots s'hi arramban amb ses cadires, me-
nos Alcalde y Comandant)

Amichs meus, no me sap greu
que estigüeu presents aquí,
cert vetj que veniu per mi
y aquest altre guerré meu.

Mag.—Jo també vuy deixá dii;
Que escolteu no ma sap greu
ni s'ha de di may per Deu
de que m'haje empagahit.

Verg.—De mi es temps n'es testimoni
que per tot puesto que vatj,
hey deix señal y mal fati.

Amb mi ve sempre el dimoni.
(a Alcalde y Comandant)

Mag.—¿I a n'aquests dos qu'els enjegan?

Acostauvos.

Com.—Jo estich bé.

Mag.—¿I vos? (a s'Alcalde)

Alcal.—D'aquí escoltaré.

Verg.—Rahó tendrán cuant sa négan.

(Pausa)

¿Que comensám?

Mag.—Comensém.

Verg.—Talent com som hem cumpit.

Vejém que hem fet.

Mag.—Ja hu has dii.

Verg.—Beguém abans.

Mag.—Si, beguém. (Heu fan)

Verg.—Posárem ses massións....

Mag.—Perque jo et vatj di cert dia
que a Mallorca no n'hi heuria
un com en Maga-Cantóns.

Verg.—I jo per darté s'estreta
ta vatj volé contesté
diguenthe: «Ningú ferá

Es ben cert

— Creumé que calsat milló no el trobes per dins Ciutat.
— N'ESTARELLAS te un calsat que sols no admet discusió ja que es feina superio dins Mallorca acreditada, y si d'allà vas calçada moltisim temps el duràs y ja may l'esqueixaràs ja que es feina assegurada.

Idili

— No ma vengas amb buñols que m'empatxen fora mida.
— Si que ets ben poch atrevida si buñols ben fets no vols.
— A mi, donem caragols d'aquells que a BONS AYRES fan.
— Caragols fets d'en JUAN?
— Caragols cuinats per ell.
— Ale aném, polit ramell que allà esperantimós ja están.

Entre amichs

— Quin traje mes ben tayat!
— L'he pagat amb baratura.
— Pues ta cau una pintura.
— Idó parteix aviat que en GOSIALLS es proclamat dins Palma com es milló lo mateix per tayado que per diriji es cosí y el ta ferá com a mi, de roba molt superio.

Modernistes

— A LE PRINTEMPS has d'ana cuant vulgas roba de moda.
— Es que una per Palma roda y cap tenda pot troba en res que es puga xifla.
— LE PRINTEMPS es superio, creu que es sa tenda milló amb modes avuy en dia y allà fas economia ja que te gran variació.

Ningú com ell

— Com sa d'en PEDRO OBESPI t'assegur que no heya fruita ni a Mallorca may n'han duita.
— Tot quant Hófel heya aquí, veuràs que va a comprarli al por majé y menó ja que ell te lo superio com a bona calidad.
— y amb so preu es moderat.
— Demá aniré a provarlo.

Fonda de Sóller

— Amb quant a fonde Bernat jo no vuy prová res mes ja que estovies dobbes y estás d'el tot ben tractat pues ses fondas de Ciutat que no en parla es FOCH Y FUM, totes tenen sa costum d'esplotá sa pajesia y es temps de te economia y d'alluná tot per fum.

Bevéu Didón

— Res he begut a n'el mon com DIDÓN d'en RAMÓN VICH. Creumé Xesch, provel un pich y pren es consey que et don.
— Ja m'han parlat d'es DIDÓN y tothom el m'ha alabat.
— Es que a tothom ha agradat, agrada y agrada, sa ven molt y sa vendrá per fora y per dins Ciutat.

Te molta rahó

— Creu lo que jo et dich Bernat que s'Agencia mes formal amb tot, es LA UNIVERSAL EMBALADORA. Enterat.
— O jo may m'hen he queixat. Lo mateix per transporta mobles, com per importá creumé de que cap li guañ a Palma, ni en tota España y barato heu fa pagá.

Plat d'el día

— LA SOLLERENSE, es sa casa milló per aná a menjá.
— A Ca l'amo'n GULEN SERDA qui te bon barrám fa vasa y es una primera espasa per servi amb economia ses raccións millós d'el día.
— Escolta. No te abonats?
— Y per cert molt ben tractats. Serveix bé, però no fia.

De Sant Antoni Abad (Ivissa)

Cosa rara com pasa a n'aquest poble, en sa cuestió d'es juven, pues en niá una partida (una part d'ells recién venguts d'America, y ets altres que no han partit per anari) que aquestus se lu qu'es pe ses famalles, es menje tenre. Total uns mes y ets altres menús terme mitj, trenta sinch dotsenas de misus, pero axó no es res, sinó, que en niá alguns que sa coneix que han afinat sa frescó de s'hivern, porque fan foch y sa rufen com una morena; altres que per causa de poch dormi, no tenen mes pasta que un fideu; y alguns altres que per poch susegu y camina molt selsi han criad ses cames un metro lluny una de s'altre. Axó és es colmo de sa pardaleria, ses atletes fan badais, y voltrus dau menjá a n'es cans.

Y per axó guerrudets d'es trenta sinch per amunt procuráu no vellá tan si no volén foch y fum.

Un que també vella

Cosos d'ets Hostaets

Es disapte de ses Verjes, o sia de ses famellas que fan festa dues vegades cada any, sortirem a fe serenates y y es gallardo sereno, perduda sa serenidad, mos demanés permis, al cual contestarem que no hen teniem, tota vegada que sa prensa havia publicat que hey havia permis de la Superioridad per serenetjá ses devotes de Santa Ursula.
— Jo no sé res de prensa! (vociferó es sereno) ¡A n'ets Hostaets no heya mes... que es meus! (Y estava ben equivocát, porque sa majoria d'es músichs los tenim tamaño solle-rich.)

Cuant verem que s'enfadava y mos aixecava es chuzo, partirem a ca s'Alcalde a demanarlí permis, el cual digué que alló no eren hores de doná permisos y que si l'empipavem un poch, que mos feria du a sa presó.

¡Ca berret! ¿Que ja no ta recorda de ses asquerosidades que feyen aquella célebre Sociedad d'es Lloros? ¡Alló si que era digna d'enchiqueraró ja que era mes psrillós que sa pesta bubónica.

Segons digué sa Sibilla que es crits forts tots son de bades.
Creumé ex-Lloro Buades, pren molta de cama-mitja p'es nirvis si acás t'enfades.

Un músich d'els quals

Gloses d'es Coll d'en Rebassa

Per contentá es Mascle Ros, are es Collés parlarán. Indio, y no vos mirám per cap animal ferós, vos heu dignat tatarxarmós de doyuts y oreyuts. ¿Altres termes no heu tenguts de sentit mes curiós?

Noltros, que som estrambòtichs de molt poca educació, a dins una discusió no empleám termes tant gòtichs.

Es día que conversau mirauvós amb so parlá que no tots poren está a n'es gran que vos estau y no porque mos guañau ja teniu dret a abusá.

Devegades solen di «no despertis cá que dorm porque si li futj sa són y es un gos que tenga bri, ta será mal de sufri si sap fé us d'es seu nom.» No comprench porque ni com heu intentat feró axí. ¿O vos figuráu teni dret a maltractá tothom?

Un d'es tres

Nota d'es Mascle Ros.

Compañó, si a mi m'has pres per aquest Indio con polvo amb llenguatje lletínés jo et dich, com qui no diu res: «Jo t'absolc.» «Ego te absolve.»

Telegrama Maroné

Per fomentá afició comedi diumenje es Centro Instructiu donará una gran funció per sa Compañía de D. Francisco Fuster. Segurament s'omplirá porque a dita funció no heu heurá polémicas fuleres com en el Sacro Coliseo.

Agencia FOCH Y FUM

Toni Llabrés
CIRUJIA
Avenida Alejandro Rosselló, 17-2.º-2.º

ASOMBROSA BAJA DE PRECIOS

Zapato señora tacón forrado. — Ahora 9.000 ptas. Antes 10.000 ptas.
Id. Id. suela. — Ahora 1.100 ptas. Antes 1.500 ptas.
Id. Id. charol corriente. — Ahora 20.000 ptas. Antes 25.000 ptas.
Id. Id. Marca Piquero. — Ahora 30.000 ptas. Antes 35.000 ptas.
Id. Id. Calzados caballero a 19.50, 15, 17, 18, 20, 22, 25, 27.50, 30 ptas.

Crónica Poblara (Retrasat)

S'altre dijous a vespre uns cuants verros garrits partiren a voltá p'les Revell d'es Crechets y a n'es carré del Asalto toparen amb una vaca zuiza amb tot es tetam a defora y un palmesano que trebaya a Sa Poble y es socio protectó de «La Gota de Leche», la volta posá demunt es camión y durle a L'Hospitalet o a tirá a sa bassa però un altre contesta: «No sería milló tirarlé a demunt es lit y a més que li diuen na Maga-lits?»

Sa vacota fuma puros y es segú que en pot fuma.
Sa vadelleta trobá amb un pich cincuenta duros.

Un qui va parlá amb ella

Radiograma Catalinero

Son Pauca—21-X-22.
«Amic Kaiser Pierrot día 13 en so vapor «Tranquilidad» que te s'Agenci carré Amargura n.º 69 t'envien unes cuantes clases de músicas, pots triá d'ellas per any qui ve. Es per contesta.»

Agencia de Nacturnos Vigilants

S'altre día pasava per devant un tallé de queixons de figas ahon hey habiten un esplet d'enquixonadores molt dignes d'enquixonar-les. ¡Quien pudiera!

Peró no son totes tant simpáticas com es are axó, per cert que una mes vermeya que ses tomátigas de remallet, ma va belá com una cuveya bela es xot y jo supés que tal costum l'ha après de sa mare que belá n'aquell que te ses egos y crech que a jo no m'han de belá.

Si ma tornes alsá es bel perdrás sa mala costum porque et cremaré de rel a demunt es FOCH Y FUM.

Cap Jove

De Capdepera a Artá

A s'estrem d'es carré de Palma hey tenim na Paca (a) Bassa amb una llengo mes verinosa que sa serp tentadorá d'Adán y Eva que sa dedica a murmulá es que l'han acompaña da si no li demanen es festetjá, diguent que son poca cosa per ella y per mes colme, camina cap baix com ses beates sivillanes.

Es qui coneixen sa seua vida y miracles de quant va está per criada a Palma, fan sa bu lla cnant la senten bramá.

No nos vengas con canciones porque ja ta coneixém.
Artanencia, et parlarem d'ets antiguos caserones.

Un qui sap s'historia

De Manacó
«Qui te vola, y qui no te redola.»
Aquest es es refrán aplicable a moltisimas personas, empero no a vós l'amo'a Jaume de ses cusses serrudes encara que axí heu digui es poble, porque si no m'han enganat crech que teniu un Avey y habitau a un Rafal que no es vey...

També m'han dit que vos dedican a mercadé d'aquell bestia enganant a funcionarios públichs que revestits de bona fé creguin amb

sa vostralengo que sempre vos empeny. Per lo vist no fereu cas a n'aquell capellá conenent a que porque no tenguesiu res amb conciencia entregasiu a n'es pobres sa cantitdad que tregueren d'aquellas dues cuses... ¿ente neu?

R-s mes vos vuy di per avuy porque sería molt llarch; si bé vos faitx a sebre que no intentéu prende es pel a n'es manacorins amb materia canina ja que encara no siguem com vos, d'ella enconat pretemu esta ben enterats.

No creim que tengueu permisos porque sou gros fenterro que prest repreu ets avises de sa fura y es furó.

Un casado

D'EL TERRENO

A n'en Jordi.
Mos cansám de veure que vos estiren ses oreyes y com amichs, protestám de tal abús comés tantes vegades amb paciència de ses Autoridades que o be dormen o no hey veuen.

D'es carré de Bonaire

Cridám s'atenció d'el señó Alcalde que tant jelós está de sa moralidad y es be públich, denunciántli que a dit carré hey falta llum si no volém cauré morts y hey falta al gún urbano d'es que sóbren pres carré de Colón, per evitá es paupero de que son víctimas ses famellas de sa Cotonera per intrusos de guerrera.

Esperám que s'imposará orde.

D'ANDRITX

Fa un parey de números amollarem una es copetada a na Catalina Bordoya.

Es cert Juan que s'arrós fa grumayóns y sas pilotas sa tornen a n'es joch.

Axó es aquell jove que s'hen vá a robá sa fama y honra a una fadrin y efectivament es un crimen.

Que el tanquin entre barreres.
Duro amb ell Andritxoleres.

Copia d'un consentit

De Sa Vileta

Dedicat a ses verjes de Sa Vileta, Son Roca, Son Serra, Son Rapina y Son Inglada.

¿Que domés heya una verja a n'es poble?

Heu demán porque sols vatj veure es betsol de s'escapulari amb mitja dotsena de fies de la Purissima tencantlos es també que els Reis li regalaren l'any passat y tocaren La Madelón a s'única verja d'es poble (segons ellis).

Peró noltros, mes humanitaris e imparcials que es bergant de s'escapulari, organisarem un ball a n'es Centro Obré, ahont ballaren totes ses verjes y sés que heu han estades y enloch d'aná a fé tocades a domicili, tocarem a degilello amb quatre kilos de buñols forat y tot.

Deu fassa que l'any qui ve vejém aquesta diada amb una gran buñolada y un ball d'aquells que van be.

Es Corresponsal

mp. Roca, Ferrer y C.º—Soçorro, 92